

Obsah

Úvod	5
I. Vymezení pojmu únavy a její teorie	7
1. Jednofaktorové pojetí	10
2. Vícefaktorové pojetí	12
3. Nediferencované pojetí	12
Metabolická teorie únavy	13
Psychofyziologická teorie Lemoina	16
Teorie energetických ztrát organismu	17
Reflexní teorie I. M. Sečenova	20
Lindhardova místní teorie	23
Transmineralizační teorie únavy	23
Teorie bioelektrických potenciálů	24
Humorální teorie únavy	25
Hypertermická teorie únavy	25
Mobilizačně aktivační teorie únavy	26
Verzárova biochemická teorie únavy	26
Đuričova teorie obnovování	26
Vereščaginova teorie tří komponent	27
Dezintegrační teorie pracovní únavy	27
II. Klasifikace jevů pracovní únavy	35
1. „Tělesná“ a „duševní“ únava	37
2. „Statická“ a „dynamická“ únava	43
3. „Akutní“ a „chronická“ únava	45
4. „Objektivní“ a „subjektivní“ únava	49
5. „Prvotní“ a „druhotná“ únava	50
6. „Místní“ a „celková“ únava	51
7. „Pracovní“ a „mimopracovní“ únava v užším smyslu	51
III. Determinanty a příznaky jevů pracovní únavy	53
1. Pracovní výkon	54
2. Pracovní křivka	60
3. Změny duševních funkcí	64
Změny zrakového analyzátoru	65
Změny sluchového analyzátoru	67
Změny čichového a chuťového analyzátoru	68

Změny pohybového analyzátoru	68
Změny pozornosti	69
Změny paměti	72
Změny řeči a myšlení	72
Změny citu a volní činnosti	74
Změny zájmů	74
4. Determinanty pracovní únavy	75
Fyzikální a chemické faktory	76
Biologickofyziologické faktory	76
Psychologické faktory	77
Sociálně psychologické faktory	77
Psychopatologické faktory	78
Pedagogické a jiné faktory	79
5. Symptomatologie pracovní únavy	79
6. Vztah pracovní únavy a útlumu	86
7. Vztah pracovní únavy a zátěže	92
Pojem zátěže a příčiny jejího vzniku	94
Příznaky zátěže	99
Odolnost k zátěži	106
Pracovní únava a zátěžové faktory	107
8. Pracovní únava a monotonie práce	109
9. Pracovní únava a sociální faktory	110
IV. Metody výzkumu pracovní únavy	111
1. Vliv únavy na senzorké a senzomotorické procesy	118
2. Vliv únavy na procesy paměti, pozornosti a myšlení	125
V. Profesionální únava	140
1. Dopravní profese	141
2. Profese v textilním průmyslu	149
3. Operátorské profese	153
4. Únava učitelů a žáků	154
5. Vedoucí pracovníci	156
VI. Režim práce a odpočinku	160
1. Délka pracovního dne	162
2. Odpočinek mezi směnami	163
Volný čas	164
Zkracování pracovní doby	165
3. Množství směn v týdnu	167
4. Noční práce	167
5. Hlavní pracovní přestávka	168
6. Mikropauzy	176
7. Formy „pasivního“ odpočinku	178
8. „Aktivní“ odpočinek	180
Střídání činností	185

Gymnastické cviky	186
VII. Umělé ovlivňování a prevence únavy	188
1. Vliv léků na únavu	188
2. Vliv vitaminů na únavu	192
3. Prevence únavy	194
VIII. Závěry	196
Literatura	198
Labour fatigue (<i>Summary</i>)	219
Rejstřík jmenný	223
Rejstřík věcný	231